

**Informacja o działalności
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Olsztynku
za rok 2023**

Spis treści

- I. Wprowadzenie
- II. Realizacja zadań w obszarze pomocy społecznej
- III. Realizacja zadań w obszarze wspierania rodzin z dziećmi i z innymi osobami zależnymi.
- IV. Pomoc osobom pozbawionym wsparcia w formie alimentów.
- V. Wsparcie osób starszych.
- VI. Wsparcie osób i rodzin w utrzymaniu mieszkania.
- VII. Działalność Klubu Integracji Społecznej.
- VIII. Struktura poniesionych wydatków.
- IX. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

I Wprowadzenie

Państwo, samorządy i organizacje pozarządowe realizując politykę społeczną mają służyć społeczeństwu, w szczególności poprzez zapewnienie mu bezpieczeństwa socjalnego w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, starość, śmierć, bezrobocie), ładu społecznego będącego podstawą stabilizacji życiowej ludzi oraz życia rodzinnego jako wartości dającej poczucie bezpieczeństwa członkom rodziny na bazie więzi emocjonalnych i uczuciowych. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku jest jednym z realizatorów polityki społecznej w państwie i gminie Olsztynek. W swojej działalności koncentruje się głównie w obszarze polityki zabezpieczenia społecznego i pomocy społecznej oraz polityki rodzinnej, ale też podejmuje działania z obszarów polityki ochrony zdrowia, polityki senioralnej, polityki mieszkaniowej i polityki zwalczania dysfunkcji w rodzinie. Realizując powierzone zadania Ośrodek wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb umożliwiających im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka, wspiera rodziny z dziećmi w prawidłowym ich funkcjonowaniu i wypełnianiu obowiązków opiekuńczych i wychowawczych, podejmuje działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Określone dla Ośrodka w ramach poszczególnych polityk zadania mają charakter zlecony gminie przez państwo lub charakter zadań własnych gminy, co rzutuje w głównej mierze na sposób finansowania ponoszonych na ich realizację wydatków.

Przedstawiane sprawozdanie jest wypełnieniem obowiązku wynikającego z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, który stanowi, że „Kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej”. Sprawozdanie to swoim zakresem obejmuje jednak nie tylko zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej. Ograniczenie się tylko do tego zakresu, nie oddałoby faktycznego obrazu działań i funkcjonowania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynku, biorąc pod uwagę fakt, że 2022 rok był dla pomocy społecznej rokiem szczególnym ze względu na nowe, dodatkowe zadania jakie zostały nałożone. Przyczynił się do tego między innymi konflikt zbrojny na terenie Ukrainy, który trwa do tej pory i OPS wykonuje zadania pomocowe dla Obywateli tego państwa, jak również zadania z zakresu wypłacania dodatków wprowadzonych przez Rząd.

Wszystkie te działania budziły dodatkowe emocje i wymagały dużego zaangażowania wszystkich pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynku.

II Realizacja zadań w obszarze pomocy społecznej

1. Katalog realizowanych zadań

Działania z zakresu pomocy społecznej, z mocy ustawy, wykonują organy administracji rządowej i samorządowej. Współpracują w tym zakresie z organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Do jednostek organizacyjnych pomocy społecznej należą:

- regionalne ośrodki polityki społecznej,
- powiatowe centra pomocy rodzinie,
- ośrodki pomocy społecznej,
- domy pomocy społecznej,
- placówki specjalistycznego poradnictwa, w tym rodzinnego,
- ośrodki wsparcia,
- ośrodki interwencji kryzysowej.

Ośrodek pomocy społecznej

Ośrodek pomocy społecznej, ośrodek pomocy rodzinie – instytucja samorządowa świadcząca pomoc społeczną, działająca w każdej gminie. Ośrodek tworzony jest na podstawie uchwały rady gminy, która nadaje mu statut i przekazuje w zarząd określone mienie. Ośrodki pomocy społecznej to jednostki organizacyjne wykonujące zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku będąc instytucją pomocy społecznej prowadzi działania mające na celu umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Polegają one w szczególności na przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych przepisami prawa świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Szczegółowe zadania pomocy społecznej określa ustawa o pomocy społecznej wskazując, które z nich są zadaniami własnymi gminy, a które zadaniami zleconymi gminie.

Do zadań własnych gminy realizowanych przez Ośrodek na rzecz osób i rodzin w 2023 r. należały:

- 1) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych,

- 3) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych i opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne za osoby uprawnione do zasiłku stałego,
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, w tym zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego, zasiłków specjalnych celowych,
- 5) dożywianie dzieci,
- 6) praca socjalna,
- 7) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania,
- 8) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w takim domu,
- 9) sprawienie pogrzebu.

Do zadań zleconych gminie realizowanych przez Ośrodek w 2023 r. należały:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- 2) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Każda osoba i rodzina spełniająca kryteria uprawniające do pomocy określone w ustawie pomocy społecznej mogła ubiegać się o przyznanie wskazanych powyżej świadczeń, jednakże rodzaj, forma i rozmiar świadczenia były odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy i odpowiadały celom i możliwościom pomocy społecznej.

Rodzaj realizowanych świadczeń w ramach zadań własnych i zleconych oraz ich wielkości w wymiarze ilościowym i wartościowym w 2023 r. w porównaniu z 2022 r. przedstawia poniższa tabela:

Tabela: Formy realizowanej pomocy oraz ich rozmiar w roku 2023 w porównaniu do 2022.

Forma pomocy		Jednostka miary	Rok 2023	Rok 2022	% 2023/2022
Zadania własne gminy					
1.	Zasiłki stałe	Wartość zł	486 896	546 508	89,09
		Liczba rodzin	82	84	97,62
2.	Składni na ubezpieczenie zdrowotne	Wartość zł	38 700	43 939	88,08
		Liczba rodzin	71	75	94,67

3.	Zasiłki okresowe	Wartość zł	83 808	85 334	98,21
		Liczba rodzin	56	69	81,16
4.	Schronienie	Wartość zł	108959	81 273	134,06
		Liczba osób	14	12	116,67
5.	Posiłek dla dzieci	Wartość zł	31 551	34 838	90,56
		Liczba rodzin	43	55	78,18
6.	Usługi opiekuńcze	Wartość zł	230 422	228 685	100,76
		Liczba rodzin	30	26	115,38
7.	Zasiłki celowe	Wartość zł	55 816	62 444	89,39
		Liczba rodzin	450	471	95,54
8.	Zasiłki celowe specjalne	Wartość zł	6 950	9 200	75,54
		Liczba rodzin	16	24	66,67
9.	Zasiłki celowe w związku ze zdarzeniem losowym	Wartość zł	3 000	8 000	37,50
		Liczba rodzin	1	2	50,00
10.	Opłaty za pobyt w domach pomocy społecznej	Wartość zł	1 602 744	1 234 628	129,82
		Liczba rodzin	41	37	110,81
11.	Sprawienie pogrzebu	Wartość zł	9 678	0	0
		Liczba rodzin	3	0	0
12.	Praca socjalna	Liczba rodzin	447	435	102,76
Zadania zlecone gminie					
1.	Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psych.	Wartość zł	45 823	42 099	108,85
		Liczba rodzin	5	5	100,00
2.	Wynagrodzenie należne opiekunowi przyznane przez sąd.	Wartość zł	54 636	34 739	157,28
		Liczba rodzin	13	11	118,18

Z powyższego zestawienia wynika, że w roku 2023 ponownie nastąpił spadek zapotrzebowania na niektóre formy pomocy w zakresie zadań własnych gminy, m.in. na zasiłki stałe, zasiłki okresowe. Spadek spowodowany był tym, że duża część świadczeniobiorców zasiłku stałego nabywała uprawnienia do świadczeń emerytalnych z ZUS-u, bądź nie spełniali innych warunków takich jak kryterium dochodowe czy brak odpowiedniego orzeczenie kwalifikującego do tej formy pomocy. Zmniejszyła się zatem powiązana z tym składna na ubezpieczenie zdrowotne. Spadek udzielenia wsparcia w postaci zasiłków okresowych również nastąpił z tego tytułu, że niespełniane było kryterium dochodowe.

Jednocześnie odnotowuje się zwiększone zapotrzebowanie na pomoc w formie usług opiekuńczych, schronienia i zapewnienia pobytu osób w domach pomocy społecznej. Sytuacja tego typu spowodowana jest starzeniem się społeczeństwa, niemożnością zapewnienia wsparcia w środowisku lokalnym przez rodziny, wzrostem odpłatności za świadczone usługi w tych formach.

2. Zadania własne gminy

Zadaniem własnym gminy jest przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych. Jest to jedno ze świadczeń generujących największe wydatki spośród świadczeń pomocy społecznej, pomimo tego, że notuje się spadek ilości przyznawanych świadczeń w tej formie. Pomoc w tej formie była przyznawana osobom posiadającym całkowitą niezdolność do pracy, bądź osobom, które osiągnęły wiek emerytalny, jednak nie nabyły uprawnień do świadczeń z systemu zabezpieczeń społecznych. Na 82 świadczeniobiorców zasiłku stałego w 2023 r., 10 osób pobierało świadczenie z tytułu wieku, pozostałe osoby pobierały świadczenia z tytułu posiadanej niepełnosprawności, potwierdzonej wydanym orzeczeniem.

Poniesione wydatki wynikają przed wszystkim z wysokości świadczenia i okresu, w którym jest ono wypłacane. Maksymalny zasiłek stały wynosił 719 zł i przyznawany był osobie samotnie gospodarującej nie posiadającej żadnego innego dochodu. Zasiłek dla osób pozostających w rodzinie, również nie posiadających żadnego dochodu wynosił 600 zł.

Wydatki te w całości pokryte zostały dotacją z budżetu państwa. Realizacja świadczenia następowała w większości przypadków w formie pieniężnej. Jednak osobom, co do których zachodziła obawa o niewłaściwym wydatkowaniu pieniędzy, zasiłek był realizowany w formie niepieniężnej (talony, bądź przekazywanie części świadczenia do podmiotu, który wskazali świadczeniobiorcy).

Kolejnym zadaniem w katalogu zadań jest przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych. Jest to forma pomocy skierowana do osób i rodzin w szczególności ze względu na bezrobocie, długotrwałą chorobę i niepełnosprawność, jak również możliwość otrzymania lub

nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego lub innych przyczyn. Zasiłki okresowe przyznawane były w minimalnej gwarantowanej wysokości tj. różnicy pomiędzy wysokością kryterium dochodowego a dochodem własnym rodziny. Wydatki na wypłatę zasiłków okresowych finansowane są w całości w formie dotacji z budżetu państwa. Liczba i kwota wypłacanych zasiłków okresowych w 2023 r. zmalała, ponieważ w tym przypadku trzeba spełniać określone warunki, których osoby ubiegające się o to świadczenie nie zawsze spełniały. Najczęstszym powodem udzielenia wsparcia w postaci zasiłku okresowego było w dalszym ciągu bezrobocie -29 osoby, długotrwała choroba -23 osoby.

Jednym z zadań gminy o charakterze obowiązkowym jest udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym.

Gmina Olsztynek nie posiada w swojej strukturze schroniska dla osób bezdomnych, w związku z czym podpisane zostało porozumienie w drodze zapytania ofertowego ze Stowarzyszenie MONAR-Schronisko dla Osób Bezdomnych MARKOT w Marwałdzie Placówka ta zabezpieczała miejsca dla osób potrzebujących tej formy wsparcia z terenu naszej gminy. Wyjątkiem była jedna osoba, która ze względu na stan zdrowia, przebywała w innych schronisku – Schronisko dla Osób Bezdomnych w miejscowości Wiele.

Z tabeli wynika, że liczba osób potrzebujących takiego wsparcia pozostaje na tym samym poziomie, jednakże wzrosły koszty utrzymania osób bezdomnych w schronisku. Osoby skierowane do placówki częściowo ponosiły odpłatność za pobyt, zgodnie z Uchwałą Nr XXVI-246/2021 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 25 lutego 2021 r. W przypadku osób bezdomnych, szczególnie w okresie zimowym, jak co roku prowadzone są działania zapobiegawcze i monitorujące sytuacje tych osób we współpracy ze Strażą Miejską i Policji. Gmina Olsztynek opłacała pobyt 12 osób skierowanych do schroniska.

W 2023 r. wsparciem w postaci schronienia objęta była matka z dzieckiem, która skierowana była do Ośrodka Interwencji Kryzysowej dla kobiet i ich dzieci ofiar przemocy w Olsztynie. Rodzina nie mogła wrócić do naturalnego środowiska ze względu na trwającą przemoc i pilnie wymagała umieszczenie w powyższym ośrodku.

Ważnym zadaniem jest dożywianie dzieci. Dożywianie realizowane było poprzez zapewnienie jednego gorącego posiłku dzieciom w okresie nauki. Z posiłku w roku 2023 r. skorzystało 90 dzieci. Pomoc polegająca na dożywianiu realizowana była w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 . W 2023 r. liczba dzieci korzystających z posiłku zmalała. Duży wpływ na realizację tego zadania w szkołach miała frekwencja uczniów oraz niechęć dzieci do korzystania z tej formy wsparcia. Dzieciom, które nie wyrażały chęci korzystania z posiłku w szkole, bądź gdy nie miały takiej możliwości, udzielane było wsparcie w formie rzeczowej lub zasiłków celowych w ramach tego programu.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku jako partner lokalny w Programie Operacyjnym Pomoc Żywnościowa 2014 – 2020, Podprogram 2021 +, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Najbardziej Potrzebującym, wydawał skierowania kwalifikujące do otrzymywania żywności wydawanej w Parafii Błogosławionej Anieli Salawy w Olsztynku. W 2023 r. objętych dalszą pomocą w tej formie zostało 99 osób, wydano 44 skierowania.

Zadanie polegające na organizowaniu i świadczeniu usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania jest istotnym i ważnym elementem w pomocy społecznej. Zadbanie o prawidłowe funkcjonowanie osób w podeszłym wieku lub wymagających opieki ze względu na niepełnosprawność staje się coraz częstszą formą pomocy. Brak wsparcia od osób bliskich w dalszym ciągu spowodowane jest aktywnością zawodową członków rodziny bądź brakiem osób zobowiązanych do opieki.

Usługi w głównej mierze zabezpieczały potrzebę utrzymania czystości higieny osobistej i pielęgnacji osób tego wymagających, zamawiania wizyt lekarskich, wykupywanie leków, a także robienie zakupów. Usługi świadczone były zarówno na terenie miasta jak i gminy. Korzystanie z usług opiekuńczych jest odpłatną formą pomocy. Koszty związane z odpłatnością określone zostały Uchwałą Nr IV-29/2018 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 28 grudnia 2018 r.

W roku 2023 r. liczba osób objętych wsparciem w tej formie wzrosła. Koszt odpłatności za jedną godzinę usług wynosi 28 zł. Odpłatność ponoszone przez klienta wyznaczana jest według obowiązującej tabeli, która stanowi załącznik do uchwały.

Osobom, którym poprzez usługi opiekuńcze nie można było zapewnić odpowiedniej opieki, a pozostawienie jej w miejscu zamieszkania zagrażało jej życiu i zdrowiu, konieczne było skierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt w takim domu.

W roku 2023 znacznie wzrosła liczba osób skierowanych do domów pomocy społecznej, ponadto jak co roku wzrosły koszty utrzymania mieszkańca w dps, co doprowadziło do wzrostu wydatków związanych z odpłatnością gminy za pobyt podopiecznych w domach pomocy społecznej. W roku 2023 kierowano osoby, które wymagające całodobowej opieki, nie mogły mieć zapewnionych usług w miejscu zamieszkania i najczęściej są to osoby samotne, nie mogące liczyć na wsparcie rodziny. Horrendalny wzrost kosztów miesięcznego utrzymania w domach pomocy społecznej wpłynął na wzrost wydatków na to zadanie o około 30% do roku 2022. Niestety w dalszym ciągu można zaobserwować wzrost konieczności wsparcia osób potrzebujących pomocy w tej formie, jak również w każdym roku podnoszony jest koszt miesięcznego utrzymania mieszkańca w dps. Najtrudniejszym zadaniem jest wyegzekwowanie należności od rodziny, która zobowiązana jest do dopłacania do kosztów pobytu mieszkańca. Wiele osób unika odpowiedzialności podając różnego rodzaju powody a wręcz wymówki, żeby nie ponosić kosztów finansowych. Umieszczenie członka

rodziny w całodobowym ośrodku powinno być ostatecznością, a nie pozbywaniem się zbędnego balastu.

Podstawowym zadaniem pomocy społecznej realizowanym równoległe z pozostałymi formami wspierania materialnego jest praca socjalna. Ukierunkowana jest na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. W pracy socjalnej niezbędne jest indywidualne podejście do każdej osoby, diagnoza jej potrzeb i możliwości oraz edukacja w różnych dziedzinach życia. Praca socjalna świadczona przez pracowników socjalnych koncentrowała się na rozwiązywaniu najróżniejszych problemów, a jej celem było:

- zapewnienie lub uzyskanie niezbędnych środków materialnych,
- zapewnienie godziwych warunków mieszkaniowych,
- rozwiązywanie problemów bezrobocia,
- poprawa stanu zdrowia,
- zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym, pomoc w wykorzystywaniu uprawnień tych osób,
- zapewnienie właściwego rozwoju psychospołecznego dzieci i młodzieży,
- poprawa funkcjonowania rodziny, w tym wsparcie w rozwiązywaniu problemu przemocy, uzależnień od środków psychoaktywnych,
- poprawa funkcjonowania osób zaburzonych psychicznie.

Pracownicy socjalni świadczyli również pomoc w załatwianiu różnych spraw urzędowych, prowadzili edukację w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego. Ośrodek umożliwiał osobom i rodzinom, które miały trudności lub wykazywały potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, korzystanie z poradnictwa specjalistycznego, prawnego i psychologicznego. Podejmując pracę z rodzinami pracownicy socjalni systematycznie współpracowali z pedagogami szkolnymi, asystentami rodziny, kuratorami sądowymi oraz Zespołem Interdyscyplinarnym. Pracą socjalną obejmowano osoby i rodziny wymagające różnych oddziaływań w związku z pojawiającymi się problemami życiowymi, niezależnie czy spełniały ustawowe kryteria uprawniające do pomocy.

3. Zadania zlecone gminie.

Z zakresu zadań zleconych Ośrodek w 2023 r. realizował dwa zadania tj. organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi i wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczone są przez jedną opiekunkę posiadającą odpowiednie wykształcenie do pracy z osobami z zaburzeniami

psychicznymi. W środowiskach przepracowano w 2023 roku 1424 godziny. Osoby korzystające z tej formy wsparcia, ze względu na swoje schorzenia i niepełnosprawność nie posiadały wystarczających umiejętności do samodzielnego zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności do społecznego funkcjonowania. Wymagały wsparcia innych osób a nie mogły liczyć na pomoc najbliższych gdyż takich osób nie posiadały lub osoby najbliższe zamieszkiwały w znacznej odległości. Do zakresu zadań osoby wykonującej usługi należało, w głównej mierze, asystowanie w czynnościach gospodarczych i porządkowych dotyczących utrzymania i prowadzenia gospodarstwa domowego, pomoc w gospodarowaniu pieniędzmi poprzez naukę planowania budżetu i ponoszenia niezbędnych wydatków, kształtowanie nawyków higienicznych i dbałości o własny wygląd, motywowanie do aktywności poprzez wspólne organizowanie i spędzanie czasu wolnego, pomoc w wykupywaniu leków i pilnowanie przyjmowania leków. Opłata za tę formę usług jest wnoszona bezpośrednio do kasy Urzędu Miasta w Olsztynku. Koszt odpłatności za usługi określony jest w Załączniku Nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynku z dnia 31 grudnia 2021 r. Koszt usług za 1 godzinę to kwota 31,44 zł, jednak odpłatność poszczególnych osób korzystających z tej formy wsparcia określana jest zgodnie z tabelą w powyższym załączniku.

Drugim zadaniem zleconym było wypłacanie wynagrodzenia przyznanego opiekunowi przez sąd za sprawowanie opieki. Prawo do wynagrodzenia i jego wysokość ustala sąd. W 2023 r. zwiększyła się liczba osób uprawnionych do wynagrodzenia, zatem wydatki z tego działu również uległy znacznemu zwiększeniu. Liczba opiekunów wzrosła do 13 osób. Zadanie to jest finansowane z budżetu państwa w całości.

W związku z trwającym konfliktem zbrojnym na Ukrainie, realizowano dodatkowe zadanie polegające na wsparciu Obywateli Ukrainy, poprzez wypłacanie jednorazowego świadczenia pieniężnego 300 zł. Wypłacono 50 świadczeń na łączną kwotę 15 000 zł.

III. Realizacja zadań w obszarze wspierania rodzin z dziećmi i z innymi osobami zależnymi.

Wspieranie rodzin z dziećmi oraz rodzin, które opiekują się dorosłymi członkami rodziny wymagającymi opieki odbywa się w oparciu o ustawę z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 390 ze zm.)

W katalogu świadczeń rodzinnych występują : 1) zasiłek rodzinny oraz 7 dodatków do zasiłku rodzinnego, 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna, 3) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka, 4) świadczenie rodzicielskie.

Tabela: Wydatki na świadczenia rodzinne oraz liczba świadczeń w 2023 r.

Rodzaj świadczenia	2023 rok	
	Wydatki w zł	Liczba świadczeń
1. Zasiłki rodzinne	605 841,81	5 281
2. Dodatki do zasiłków rodzinnych, w tym z tytułu:	362 366,87	3 396
-urodzenia dziecka	16 000	16
-opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	29 585,56	79
-samotnego wychowywania dziecka	88 539,48	434
-wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	116 111,69	1 252
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	39 783,66	385
-rozpoczęcia roku szkolnego	30 427,14	637
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	41 919,34	593
3. Zasiłki pielęgnacyjne	934 588	4 330
4. Świadczenie pielęgnacyjne	1 878 746	772
5. Specjalny zasiłek opiekuńczy	39 060	63
6. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	56 000	56
7. Świadczenie rodzicielskie	238 842	261
8. Za życiem	4 000	1

1. Zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia 18 roku życia dziecka lub ukończenia nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21 roku życia lub 24 roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. Zasiłek rodzinny wraz z dodatkami przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty 674,00 zł a w przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne 764,00 zł. Wysokości przyznawanych świadczeń określone są ustawą. W porównaniu do roku 2022 liczba przyznawanych i wypłacanych świadczeń w 2023 r. jest znacznie mniejsza.

2. Świadczenia opiekuńcze.

Celem świadczeń opiekuńczych jest wspieranie rodzin, których członkami są niepełnosprawne, wymagające stałej opieki dzieci lub inne osoby bliskie.

Jednym ze świadczeń opiekuńczych jest zasiłek pielęgnacyjny. Przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Kolejnym świadczeniem opiekuńczym jest świadczenie pielęgnacyjne. Przysługuje ono: 1) matce albo ojcu, 2) opiekunowi faktycznemu dziecka, 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności – jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. W roku 2023 r. zwiększyła się liczba wypłacanych świadczeń w postaci świadczenia pielęgnacyjnego. Świadczenie to jest dobrym rozwiązaniem dla osób, które chcą zająć się osobą bliską bez konieczności umieszczenia w pomocy instytucjonalnej.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji. W związku z tym, że w 2023 r. wzrosła liczba osób korzystających ze wsparcia w postaci świadczenia pielęgnacyjnego, zmalała liczba osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy.

3. Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu

na osobę nie przekroczy kwoty 1922,00 zł netto. Zapomoga wynosi 1000 zł i przysługuje jeżeli matka dziecka pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10 tygodnia ciąży do dnia porodu, co potwierdzić musi stosownym zaświadczeniem lekarskim. Liczba świadczeń wypłaconych w 2023 r. zmalała, ponieważ kryterium jakie obowiązuje do udzielenia pomocy nie zmienia się od kilku lat i wnioskodawcy nie kwalifikują się z dochodu do tej formy wsparcia.

4. Świadczenie rodzicielskie.

Świadczenie rodzicielskie przysługuje rodzicom, którzy nie otrzymują zasiłku macierzyńskiego. Świadczenie rodzicielskie przysługuje matce albo ojcu dziecka, w przypadku urodzenia jednego dziecka przez okres 52 tygodni od dnia porodu w wysokości 1000,00zł miesięcznie a w razie urodzenia dziecka przez kobietę pobierającą zasiłek dla bezrobotnych świadczenie rodzicielskie przysługuje jednemu z rodziców w wysokości różnicy między kwotą świadczenia rodzicielskiego, a kwotą pobieranego przez kobietę zasiłku dla bezrobotnych pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych. Mniejsza liczba wypłacanych świadczeń spowodowana jest między innymi niższym demograficznym występującym w Polsce.

5. Za Życiem

Jednym z elementów Programu Za Życiem jest jednorazowe świadczenie pieniężne z tytułu urodzenia dziecka w wysokości 4000 zł. Świadczenie to przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W 2023 r. wypłacono jedno świadczenie.

6. Karta Dużej Rodziny

Ogólnopolski program wspierający rodziny wielodzietne realizowany jest na podstawie **Ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny.**

Karta Dużej Rodziny to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Jej posiadacze mają możliwość korzystania z katalogu oferty kulturalnej, rekreacyjnej czy transportowej na terenie całego kraju a także branży spożywczej, paliwowej i bankowej. **Program gwarantuje zniżki u wielu partnerów** – zarówno instytucji publicznych, jak i prywatnych przedsiębiorstw. Prawo do posiadania Karty przysługuje niezależnie od uzyskiwanych dochodów rodzinom, w których rodzic/rodzice lub małżonek rodzica mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Karta Dużej Rodziny dostępna jest w dwóch formach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych poprzez aplikację mObywatel).

Otrzymanie Karty Dużej Rodziny wiąże się z koniecznością złożenia wniosku w gminie odpowiadającej miejscu zamieszkania rodziny. Wniosek można złożyć także elektronicznie, korzystając z Platformy Informacyjno-Usługowej Emp@tia.

W 2023 roku do Gminy Olsztynek wpłynęło 118 wniosków o przyznanie Karty Dużej Rodziny. Wydano 314 kart w formie tradycyjnej oraz 315 karty elektroniczne.

Z uwagi na dołączanie wielu nowych partnerów Karta Dużej rodziny cieszy się dużym zainteresowaniem, w szczególności w rodzinach, w których rodzice mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci.

IV. Pomoc osobom pozbawionym wsparcia w formie alimentów.

1. Fundusz alimentacyjny.

Fundusz alimentacyjny stanowi system wspierania osób uprawnionych do alimentów środkami finansowanymi z budżetu państwa, w tych sytuacjach gdy nie są one w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb i nie otrzymują należnego im wsparcia od osób zobowiązanych wobec nich do alimentacji. Kwestie funduszu alimentacyjnego reguluje ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują, jeśli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 1209 zł w okresie świadczeniowym 2023/2024

Warunkiem otrzymania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest: • bezskuteczna egzekucja alimentów za okres ostatnich dwóch miesięcy, • spełnienie kryterium dochodowego, • spełnienie kryterium wieku, tj. : przysługuje osobom w wieku do 25 roku życia, jeżeli uczą się w szkole lub szkole wyższej, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności świadczenie przysługuje bezterminowo.

W 2023 roku uprawnionych do otrzymania świadczenia było 71 rodziny w tym 103 osób.

W powyższym okresie osobom uprawnionym wypłacono świadczenia na ogólną kwotę 389 579,29 zł. Odnotowano zatem spadek liczby osób uprawnionych do powyższego świadczenia.

2. Działania podejmowane wobec dłużników alimentacyjnych.

Należności z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego powinny być zwracane przez dłużników alimentacyjnych. Ustawa o pomocy osobom uprawnionym daje możliwość podejmowania różnych działań wobec dłużników, które doprowadzić mają

do zwiększenia ich odpowiedzialności za swoich najbliższych i regulowania obowiązujących alimentów.

W celu odzyskania wypłaconych pieniędzy, wobec dłużników alimentacyjnych podejmowano różne działania, takie jak:

- skierowanie wniosków do Komorników Sądowych o przyłączenie się do postępowania egzekucyjnego dotyczącego należności przypadających od dłużnika alimentacyjnego z tytułu świadczeń wypłaconych z funduszu alimentacyjnego,
- przekazanie komornikom informacji uzyskanych z przeprowadzonych wywiadów alimentacyjnych i odebranych oświadczeń majątkowych,
- zobowiązanie do rejestracji w PUP,
- skierowanie wniosku o aktywizację zawodową dłużnika,
- wszczęcie postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego,
- wydanie decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego
- wydanie decyzji o umorzeniu postępowania dotyczącego uznania dłużnika za uchylającego się od obowiązku alimentacyjnego,
- złożenie wniosku o ściganie za przestępstwo określone w art. 209 § 1 KK,
- skierowanie wniosku o zatrzymanie prawa jazdy,
- skierowanie wniosku o zwrot zatrzymanego prawa jazdy.

Ściąganie należności z tytułu wypłaconych świadczeń w drodze egzekucji sądowej i administracyjnej jest mało skuteczne. Jak wynika z przeprowadzonych wywiadów, dłużnikami alimentacyjnymi są najczęściej osoby pozostające bez zatrudnienia, nieposiadające żadnych dochodów ani majątku. Niejednokrotnie też osób tych nie można odnaleźć, gdyż nie przebywają w miejscu swojego zameldowania i nie dopełniają obowiązku informowania komornika o zmianie miejsca zamieszkania/pobytu. **W 2023 roku Komornicy Sądowi zgodnie z ustawą wyegzekwowali od dłużników alimentacyjnych i przekazali kwotę 247 087,92 zł. Z tego na dochody budżetu państwa przekazano kwotę 210 168,44 zł, a na dochody budżetu gminy przekazano 36 919,48 zł. Zatem są one mniejsze niż w roku 2022.**

V. Wsparcie osób starszych

1. Dzienny Dom Senior+

Ważną rolę w życiu Seniorów z Gminy Olsztynek odgrywa działalność Dziennego Domu Senior+ w Olsztynku, który powołany został Uchwałą Rady Miejskiej Nr L-455/2018 z dnia

2 października 2018 r. Jest on Ośrodkiem wsparcia o zasięgu gminnym. Siedziba Domu mieści się przy ul. Niepodległości 19.

Zadaniem Domu jest:

- podejmowanie działań służących utrzymaniu podopiecznych w ich naturalnym środowisku i przeciwdziałanie instytucjonalizacji i marginalizacji,
- zaspokojenie potrzeb bytowych poprzez zapewnianie bezpiecznego miejsca do wielogodzinowego przebywania i godnego spędzania czasu,
- umożliwienie realizacji potrzeb kulturalnych rekreacyjnych i towarzyskich między innymi poprzez organizację uroczystości okolicznościowych, świąt, wspólny udział w imprezach, dostęp do biblioteki, TV, Internetu,
- udzielanie pomocy w podnoszeniu sprawności psycho-fizycznej i aktywizacja,
- udzielanie pomocy w załatwianiu spraw osobistych i urzędowych,
- rozbudzanie zainteresowań.

Zajęcia i wydarzenia organizowane w Dziennym Domu Senior+ cieszą się dużą popularnością, seniorzy bardzo chętnie w nich uczestniczą. Dzienny Dom Senior+ w Olsztynku jest przystosowany na 30 osób, ale coraz więcej seniorów z terenu Miasta i Gminy Olsztynek przychodzi na zajęcia. W związku z ograniczoną liczbą miejsc a dużym zainteresowaniem seniorów, powstała lista rezerwowa osób chcących otrzymać skierowanie do DDS+.

2. Realizacja Rządowego Programu Wieloletniego Senior+ na lata 2021-2025, Moduł II, Edycja 2023.

W 2023 roku Gmina złożyła wniosek o dofinansowanie bieżącej działalności Dziennego Domu Senior+ w ramach powyższego programu. Pozyskane środki na bieżącą działalność wyniosły **102 000,00 zł, wkład własny Gminy 143 260,00 zł.**

W ramach tego Modułu zostały zrealizowane następujące działania:

- warsztaty plastyczno-manualne, odbywały się co tydzień i miały na celu zapoznanie seniorów z różnymi technikami plastycznymi i rękodzielniczymi. Cieszyły się dużym zainteresowaniem. Część Seniorów uczestniczyła również w plenerze malarskim organizowanym przez Muzeum Budownictwa Ludowego Park Etnograficzny Skansen w Olsztynku oraz Lokalną Grupę działania Południowa Warmia. Po plenerze odbyła się wystawa pracy w Skansenie.
- w ramach zajęć odbyły się warsztaty fotograficzne, których efektem była sesja portretów seniorów w zaaranżowanym studio,

- warsztaty gastronomiczne, odbywały się w siedzibie dziennego domu i na świeżym powietrzu. Seniorzy wspólnie z prowadzącą przygotowywali różne potrawy z różnych stron świata, była tortilla, tiramisu, sushi i grill oraz wiele innych dań, warsztaty cieszyły się dużą popularnością, na zakończenie każdego zajęcia wszyscy próbowali przygotowanych potraw, otrzymywali przepisy do samodzielnego gotowania w domu,
- warsztaty promujące zdrowy styl życia z dietetykiem, fizjoterapeutą, pielęgniarką. Warsztaty miały na celu uświadomić seniorom jak ważne jest dbanie o siebie, odbyły się miniwykłady i zajęcia praktyczne z pielęgniarką środowiskową, dietetykiem, seniorzy otrzymywali również pakiety materiałów do poczytania w domu,
- warsztaty muzyczne, odbywały się 2 razy w tygodniu i miały na celu naukę śpiewu, gry na instrumencie, w Dziennym Domu działa zespół Swojska Nutka, która występuje na imprezach okolicznościowych nie tylko dla seniorów, koncertuje z pieśniami wielkanocnymi i bożonarodzeniowymi w kościołach i na spotkaniach okolicznościowych,
- w Dziennym Domu Senior+ w Olsztynku odbyła się impreza z okazji Dnia Seniora w oraz piknik z okazji Dni Rodziny i małe imprezy okolicznościowe, tradycyjna Wigilia i Śniadanie Wielkanocne. Seniorzy otrzymali paczki świąteczne,
- wyjazdy i wyjścia były w tym roku bardzo ograniczone, seniorzy byli na całodziennych wycieczkach we Fromborku, w kinie Grunwald w Olsztynku, na wieży ciśnień, w Skansenie oraz w olsztyneckich restauracjach, każda wycieczka to zwiedzanie ciekawych miejsc, spacer, ciepły posiłek,
- grupowe i indywidualne pogadanki z ratownikiem medycznym. Odbyły się warsztaty z ratownikiem dotyczące pierwszej pomocy przedmedycznej oraz indywidualne badania ciśnienia krwi, cukru oraz rozmowy wspierające,
- ćwiczenia gimnastyki dla seniora, systematycznie odbywają się ćwiczenia gimnastyczne w sali do ćwiczeń dziennego domu oraz na świeżym powietrzu,
- fizjoterapeuta, który od 2 lat jest zatrudniony na umowę zlecenie w Dziennym Domu jest najbardziej obleganym specjalistą i Seniorzy chętnie korzystają z jego usług.

3. Osoby starsze korzystają również ze wspomnianych wcześniej usług opiekuńczych.

Usługi przyznawane są w zależności od potrzeb osób składających wnioski o tę formę wsparcia. Świadczenie przyznawane jest w drodze decyzji administracyjnej, po przeprowadzeniu rodzinnego wywiadu środowiskowego. W decyzji zawarty jest zakres usług oraz ustalona odpłatność. W 2023 r. 22 osoby korzystających z tej formy pomocy było w wieku 75 lat i powyżej. Łącznie z tej formy pomocy skorzystały 32 osoby. Opiekunki przepracowały 3313 godzin w środowisku.

Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze są kontrolowane raz w miesiącu przez pracownika socjalnego i pracownika odpowiedzialnego za wykonanie usług. Wszystkie formalności związane z przyznaniem usług nie uległy zmianie. Głównym celem w/w formy pomocy jest jak najdłuższe zatrzymanie osób w ich naturalnym środowisku. W ten sposób unikniemy umieszczania osób chorych i niedołącznych w domach opieki stacjonarnej i szpitalach co uważamy za ostateczne rozwiązanie. Dużym problemem jest brak opiekunek na terenie wiejski, gdzie jest duże zapotrzebowanie na ww. usługi. Zatrudnienie takiej osoby wiąże się z tym, że oprócz kwalifikacji wymaganych ustawowo, musi ona posiadać samochód, który będzie wykorzystywał do codziennej pracy. Planujemy również uruchomić usługi sąsiedzkie, jako dodatkową formę wsparcia w 2024.

4. Dodatkowe programy

W ramach polityki senioralnej realizowane są również Program Opieka 75+, współfinansowany ze środków budżetu państwa, oraz Program Teleopieki współfinansowany ze środków Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego, oraz Program Korpus Wsparcia Seniorów finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego.

VI. Wsparcie osób i rodzin w utrzymaniu mieszkania.

1. Dodatki mieszkaniowe.

Dodatek mieszkaniowy jest formą wsparcia w ponoszeniu wydatków za zajmowany lokal mieszkalny. Kwoty dodatków są zróżnicowane. Zmieniają się również ich świadczeniobiorcy. Wzrasta również poziom i wysokość wydatków.

Zasady, tryb przyznawania, ustalania wysokości, wypłacania dodatków mieszkaniowych oraz właściwość organów w tych sprawach określa ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych.

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2023 r. wpłynęło **111** wniosków, na podstawie których wydano **108** decyzji przyznających dodatek mieszkaniowy. Ogółem w 2023 r. na wypłacono dodatki mieszkaniowe na **kwotę 158 437,24 zł**.

W **54** decyzjach zastosowano ograniczenie wysokości przyznanego dodatku mieszkaniowego do 50% wydatków na mieszkanie, zgodnie z Uchwałą Rady Miejskiej Nr XIII-108/2004 z dnia 12 lutego 2004 r. w Olsztynku w sprawie obniżenia wysokości wskaźników procentowych dla celów wyliczenia dodatku mieszkaniowego.

W 2023 r. nie wypłacono żadnego świadczenia w postaci dodatku energetycznego.

2. Obsługa dodatkowych zadań (dodatek osłonowy, dodatek węglowy, dodatek do innych źródeł ciepła).

W związku z nałożeniem na jednostki samorządu terytorialnego zadań związanych z realizacją i wypłatą dodatkowych świadczeń, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku w roku 2023:

- zajmował się przyjmowaniem wniosków, wydawaniem rozstrzygnięć i wypłatą refundacji podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe w 2023 r. Łącznie rozpatrzono **81** wniosków złożonych w 2023r. na łączną kwotę **12 239,82 zł**;
- wydawał zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego na potrzeby programu „Czyste powietrze”. W 2023r. wydano łącznie 64 zaświadczenia;
- realizował zadania związane z zamknięciem obsługi dodatków w zakresie źródeł ciepła (dodatek elektryczny, dodatek węglowy, inne).

VII. Działalność Klubu Integracji Społecznej

Ważną rolę w działaniach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynku odgrywa Klub Integracji Społecznej, który znajduje się w strukturach Ośrodka.

KIS prowadzi swoją działalność w ramach programu „Przyszłość” na podstawie Uchwały Nr XXIII/200/2005 Rady Miejskiej w Olsztynku z dnia 24 lutego 2005 roku. W ramach reintegracji społecznej odbywają się zajęcia integracyjne, zajęcia w grupie wsparcia, poradnictwo i konsultacje indywidualne.

Celem ogólnym projektu jest reintegracja zawodowa i społeczna osób długotrwale bezrobotnych z terenu miasta i gminy Olsztynek, jednakże z powodu wprowadzonych ograniczeń a także braku osób zainteresowanych zajęcia w ramach tego programu nie odbyły się w 2023 r.

1. Klub Integracji Społecznej w Olsztynku w 2023 roku prowadził:

- Punkt konsultacyjno – terapeutyczny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin (od lutego 2023 r.) -140 wizyt, 43 osoby (w tym 18 kobiet, 25 mężczyzn),
- Punkt konsultacyjny dla osób współuzależnionych (od lutego 2023 r.) - 89 wizyt , 46 osób (w tym 44 kobiety, 2 mężczyzn),
- Punkt konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie (od lutego 2023 r.) -77 wizyt, 48 osób (w tym 46 kobiet, 2 mężczyzn),
- Prawniczy Punkt Konsultacyjny - 99 konsultacji – 63 kobiet, 36 mężczyzn,

- Punkt konsultacyjno – informacyjny dla osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin (od lutego 2023 r.) - 60 osób,
- Punkt konsultacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych i nadużywających środki psychoaktywne oraz członków ich rodzin – 368 wizyt, 122 osoby (w tym 35 kobiet, 87 mężczyzn.)
- Psychologiczny punkt konsultacyjny dla młodzieży (od lutego 2023 r.) –135 wizyt, 63 osoby (w tym 50 kobiet, 13 mężczyzn.

2. Realizowane były również zadania w następujących formach:

- Grupa motywująco – edukacyjna dla osób pijących szkodliwie, ponoszących konsekwencje picia, zagrożonych uzależnieniem i uzależnionych - 14 osób,
- Program postrehabilitacyjny dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych po leczeniu podstawowym „Inwestycja w przyszłość” we współpracy z Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii - **25** osób (7 kobiety, 18 mężczyzn).

W ramach programu odbyły się 3 warsztaty psychoterapeutyczne i 144 konsultacje indywidualne,

- Grupy robocze/diagnostyczno-pomocowe Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Olsztynku. Udział w **202** grupach roboczych,
- Realizacja programu korekcyjno – edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanego we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie. Odbyły się 2 edycje programu:

Wiosenna – 20 osób zakwalifikowanych, 15 osób podpisało kontrakt, 12 osób ukończyło program. **Jesienna** – 16 osób zakwalifikowanych, 14 osób podpisało kontrakt, 9 osób ukończyło program,

- Realizacja programu psychologiczno - terapeutycznego dla osób stosujących przemoc w rodzinie realizowanego we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie - **12** osób było zakwalifikowanych, 11 osób ukończyło program.

VIII. Struktura poniesionych wydatków.

Wykonanie budżetu w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Olsztynku za 2023 rok

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Olsztynku jest jednostką organizacyjną i budżetową Miasta i Gminy Olsztynek. Wykonuje zadania własne, zlecone i powierzone gminie. Środki na realizację zadań z ochrony zdrowia, pomocy społecznej oraz utrzymanie ośrodka w 2023r to kwota 15 178 161,20 zł. Wydatki 2023 roku to kwota: 13 902 016,68 zł (w tym w ramach zadań zleconych 5 241 568,38 zł) całość stanowi 91,59% wykonania planu. Dochody zostały zrealizowane w kwocie 211 825,03 zł do planu 229 280,00 zł, stanowi to 92,39% wykonania planu. Budżet na 2023 rok uchwalony został Uchwałą budżetową Rady Miejskiej w Olsztynku Nr LII-460/2022 z 29.12.2022 r. Wydatki w poszczególnych rozdziałach z realizacji zadań przedstawiają się następująco:

Dział ochrona zdrowia

85153 – narkomania. Celem strategicznym Programu jest przeciwdziałanie i ograniczenie narkomanii na terenie gminy Olsztynek. Działania podejmowane w ramach GPPN ukierunkowane są przede wszystkim na podniesienie poziomu wiedzy społeczności lokalnej oraz instytucji samorządowych i pozarządowych w zakresie problematyki uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz roli i skuteczności działań profilaktycznych. W 2023 roku w zadaniu tym w ramach wolontariatu oraz swoich obowiązków szkolenie przeprowadził Pan Radosław Gruss – Kierownik Oddziału Promocji Zdrowia i Oświaty Zdrowotnej z Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Olsztynie.

85154 – Głównym celem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych jest podejmowanie działań zmierzających do zapobiegania negatywnym następstwom nadużywania alkoholu, zaburzeń życia rodzinnego oraz przemocy i zaniedbań, zmniejszenia ilości spożywanego alkoholu przez młodzież oraz dorosłych. Kwota wydatkowana to: 511 391,02 złotych.

Dział pomoc społeczna

85202 – to rozdział, w którym, świadczone są dopłaty gminy za pobyt osób starszych w Domach Pomocy Społecznej, kwota wydatkowana to 1 602 744,41 zł. Pobyt w/w placówkach gmina dofinansowała dla 42 osób (liczba osób jest w całym roku bardzo umowna i cały czas wzrasta).

85213 - składki na ubezpieczenia zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia z pomocy społecznej, uczestniczące w zajęciach centrum integracji społecznej. Ogółem wydatkowano: 38 700,14 zł zadanie to w całości finansowane ze środków Wojewody.

85214 – zasiłki okresowe, celowe i pomoc w naturze. W rozdziale tym realizowane są zadania własne i dofinansowane z budżetu Wojewody Warmińsko-Mazurskiego, ogółem kwota wydatkowana to: 272 313,23 zł, z czego 83 808,00 zł to wypłacone zasiłki okresowe ze środków budżetu Wojewody. Kwota 184 402,45 zł to zasiłki wypłacone w ramach środków własnych na opał, żywność, opłaty mieszkaniowe, sprawienie pogrzebu, zasiłki celowe specjalne oraz za pobyt osób bezdomnych z naszej gminy w schroniskach jest to kwota: 108 958,99 zł.

85215 – dodatki mieszkaniowe, to dofinansowania w postaci wypłat dodatków mieszkaniowych, których w 2023 roku udzielono na kwotę: 158 437,24 zł w ramach środków zadań własnych Wypłacono 630 dodatków mieszkaniowych z czego 77 świadczeń wypłacono na wieś w kwocie 18 948,37 zł.

85216 – jest to rozdział, w którym realizowane są zadania z zakresu udzielania pomocy w postaci zasiłku stałego. W 2023 r. zasiłków stałych wypłacono na kwotę 486 896,31 zł. Zadanie to w całości finansowane jest ze środków Wojewody.

85219 – w tym rozdziale zabezpieczono środki na wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń pracowników Ośrodka Pomocy oraz na utrzymanie Ośrodka. Wydatkowana kwota to: 2 609 925,93 zł, w tym na wynagrodzenia (nagrody jubileuszowe oraz odprawy emerytalne) i pochodne – 1 873 847,71 zł z czego Wojewoda dofinansował wynagrodzenia pracowników socjalnych w kwocie 299 077,99 zł. W rozdziale tym wydatkowano również środki w ramach zadania zleconego, jest to wynagrodzenie opiekuna prawnego w kwocie 54 636,21 zł z tego na koszty obsługi 600,08 zł.

85228 – usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, jest to zadanie własne i zlecone gminie. Wydatkowana kwota ogółem w 2023 roku: 335 073,98 zł. W tym rozdziale realizowane są usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze. Usługi specjalistyczne to zadanie zlecone w całości, finansowane ze środków Wojewody, koszt 2023 r to kwota: 45 823,00 zł. Realizowane były również usługi w ramach umowy Gminy Olsztynek a Wojewodą Warmińsko – Mazurskim nr PS-946.20.16.2023, której przedmiotem było wsparcie osób w wieku 75+ i więcej. Program „Opieka 75+” finansowany był 60/40% środki Wojewody i gminy. Całkowity koszt to 24 850,00 zł. budżet Wojewody: 11 788,00 zł.

85230 – w tym rozdziale realizowany jest wieloletni rządowy program w zakresie dożywiania dzieci w szkołach pod nazwą "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023. Ogółem wydatkowano 425375,64 zł. Zadanie to na podstawie umowy Nr PS-I.946.14.33.2023 zostało sfinansowane ze środków Wojewody w kwocie: 324 000,00 zł. Koszt własny gminy to 83 325,23 zł, z tego 40 000,00 zł to koszt dowozu posiłków do szkół gminnych i na wsi. Ponadto 18 050,41zł. to zakup naczyń jednorazowych .

85295 – pozostała działalność w ramach tego rozdziału realizowane było zadanie z Wieloletniego Programu Rządowego na lata 2021-2025 Senior+ Moduł II- „Zapewnienie funkcjonowania placówki „Senior+” Edycja 2023 na podstawie Umowy Nr PS-I 946.23.6.2023 z 24.052022 r. oraz Program „Korpus Wsparcia Seniora”, który ma na celu opiekę nad osobami starszymi. Umowa nr PS-I 946.29.20.2023. Ponadto pogarszająca się sytuacja finansowa gospodarstw domowych, wynikająca ze wzrostu cen oraz rosnącej w szybkim tempie inflacji, stanowiła przesłankę przyjęcia pakietu przepisów mających zmniejszyć obciążenia ekonomiczne obywateli (tzw. tarcza antyinflacyjna). Jednym z elementów tej tarczy jest ustawa o dodatku osłonowym, który jest świadczeniem pieniężnym, a celem jego jest zrekompensowanie rosnących cen nośników energii (gaz, prąd) oraz produktów żywnościowych, jest to zadanie zlecone gminie. Wydatki w tym rozdziale stanowiły kwotę: 1 259,28 złotych były to zobowiązania roku 2022.

85395 – Pozostała działalność w rozdziale tym realizowane były zadania, które rząd wprowadził jako dopłaty do ogrzewania, tj. dodatek węglowy i dodatek dla gospodarstw domowych oraz dodatek elektryczny. Łącznie w tym rozdziale wydatkowano: 1 422 262,92 zł. Dodatku węglowego wypłacono w kwocie: 858 000,00 zł, elektrycznego w kwocie: 48 000,00 zł oraz dodatku drzewnego 498 000,00 zł. Koszty obsługi tych zadań to: 18 262,92 zł.

Dział Rodzina

85502 – w tym rozdziale realizowane są zadania zlecone gminie w zakresie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z ubezpieczenia społecznego. Kwota wydatkowana: 4 966 777,87 zł z tego 142 737,66 zł to koszty obsługi zadania zleconego, kwota 4 000,00 zł to wypłacone świadczenie z Programu „Za życiem”, który ma na celu udzielenie wsparcia kobietom w ciąży powikłanej. Jednym z elementów programu jest wypłata jednorazowego świadczenia w kwocie 4 000 zł. z tyt. urodzenia martwego dziecka. Ponadto w ramach koordynacji świadczeń wychowawczych 500+ wypłacono świadczenia w kwocie 18 000,00 zł. W rozdziale tym z uwagi na otrzymywane przez gminę 40% dochodów z Funduszu Alimentacyjnego, wykazane zostały też koszty w ramach zadań własnych w kwocie: 31 000,96 złotych.

85503 – Karta Dużej Rodziny to kolejne zadanie zlecone, finansowane przez Wojewodę – są to koszty obsługi działającej na terenie gminy Karty Dużej Rodziny. Wydatki w 2023 r. to kwota 2 381,22 zł, (jest to zakup materiałów biurowych).

85504 – Wspieranie rodziny w rozdziale tym ujmowane są wydatki na zatrudnienie asystentów rodziny, którzy służą wsparciem dla rodzin wykluczonych na terenie naszego miasta i gminy. Zatrudnione są dwie osoby: jedna na umowę o pracę druga na umowę zlecenia. Całkowity koszt 2023 roku to: 76 829,37 zł. Są to w całości środki własne gminy.

85508 – rodziny zastępcze, w rozdziale tym realizowane jest zadanie utrzymania dzieci i wychowanków w placówkach opiekuńczo-wychowawczych i rodzinach zastępczych. Jest to zadanie w całości finansowane przez gminę. Wydatki w 2023 r. wyniosły 401 658,36 zł.

85513 - składka na ubezpieczenie zdrowotne opłacane za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne zgodnie z przepisami o świadczeniach rodzinnych oraz osoby pobierające zasiłki dla opiekunów zgodnie z przepisami ustawy z dn. 04.04.2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów - wydatki to zadanie w całości zlecone gminie i w 2023 r. wyniosły: 148 690,80 zł.

Z powodu wojny na Ukrainie Ośrodek Pomocy Społecznej dokonał w 2023 roku wypłat świadczeń dla Uchodźców. Świadczenia wypłacono w kwocie: 16 840,00 z tego:

Świadczenia rodzinne - 85595 – 3 040,00 zł.

Świadczenia jednorazowe z pomocy społecznej 300 zł – 85295- 13 800,00 zł.

IX. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

Z analizy realizowanych zadań, pojawiających się problemów w codziennej pracy należy wskazać, że najpilniejszymi potrzebami, które mogą poprawić warunki pracy kadry Ośrodka jak również przyczynić się do większej skuteczności udzielanego wsparcia w zakresie pomocy społecznej są:

1. Potrzeby w zakresie obsługi kadrowej - zwiększenie liczby zatrudnionych opiekunek środowiskowych na terenie miasta i terenach wiejskich. W związku z demograficznym procesem starzenia się społeczeństwa wystąpiła konieczność rozwijania usług adresowanych do osób starszych i niepełnosprawnych. Zabezpieczając potrzeby usług opiekuńczych, w szczególności na terenie wiejskim, mogłoby przyczynić się do pozostawiania osób starszych, które wymagają pomocy w codziennym funkcjonowaniu, w środowisku naturalnym. Zmniejszyło by to koszty ponoszone przez Gminę Olsztynkę za pobyt podopiecznych w domach pomocy społecznej.
2. 2023 rok, to w dalszym ciągu zmagania pracowników socjalnych z nadmiarem obowiązków. Ze względu na braki kadrowe, pracę którą powinno wykonywać 7 pracowników socjalnych, wykonywało 4. Praca związana z tym zawodem jest mało prestiżowa i zbyt nisko wynagradzana, dlatego nie było osób chętnych na stanowisko pracownika socjalnego.
3. Braki kadrowe dotyczyło nie tylko pomocy społecznej, ale również działu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. Dodatkowe zadania nakładane na Ośrodek Pomocy Społecznej wprowadzają potrzebę powiększenia kadry.
4. Zapewnienie środków na działania związane z wykonywaniem zadań ustawowych jest niezmiernie ważną potrzebą, którą należy zabezpieczyć. Wydatki na poszczególne zadania nie są generowane przez pracowników, zależne są od potrzeb społeczeństwa i podejścia osób korzystających z różnych form wsparcia. Wydaje się, że w niektórych sprawach dotyczących np. skierowania osób do domów pomocy społecznej, ważny jest stosunek rodzin osób wymagających wsparcia w tej formie. Niestety najczęstszym problemem jest unikanie odpowiedzialności za opiekę nad rodzicem i pokrywaniem kosztów utrzymania w domach pomocy społecznej. Kodeks rodzinny określa obowiązki, zarówno rodziców jak i dzieci, których w pierwszej kolejności jest dbanie i zapewnianie potrzeb wstępnym i zstępnym, jednak większa część osób, które występują o tę formę pomocy odcinają się od jakichkolwiek relacji i pozostawiają te osoby pod opiekę instytucji. Unikanie dopłaty do pobytu bliskich w całodobowych ośrodkach powoduje wzrost kosztów jakie Gmina Olsztynka musi przeznaczyć na opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej.

Niestety w większości przypadkach zabezpieczenie wystarczających potrzeb w środowisku lokalnym tym osobom jest niemożliwe.

5. Potrzeby szkoleniowe, tzn. doksztalcanie się kadry Ośrodka jest istotną i ważną potrzebą. Jednak biorąc pod uwagę koszty jakie należy ponieść za specjalistycznie szkolenia, które znacznie wzrosły, powoduje to ograniczenia w korzystaniu z tych form doksztalcania. Najczęściej są to szkolenia online, gdzie nie ma możliwości zadawania pytań, bo szkolenia są po prostu nagrane. Zaczęło się to podczas pandemii, jednak firmy szkoleniowe w większości proponują usługi w tej formie, a koszty wahają się w granicach od 300 do 500 zł za osobę.

Sporządzili:

1. Mariola Olewnik – Realizacja zadań w obszarze pomocy społecznej.
2. Dorota Kucińska – Realizacja zadań w obszarze wspierania rodzin z dziećmi i z innymi osobami zależnymi.
3. Anna Zakrzewska - KDR
4. Małgorzata Sobierajska – Pomoc osobom pozbawionym wsparcia w formie alimentów.
5. Emilia Nowicka – Wsparcie osób starszych.
6. Agata Gątarz – Wsparcie osób i rodzin w utrzymaniu mieszkania.
7. Monika Gosik –Działalność Klubu Integracji Społecznej.
8. Jolanta Bartusiewicz – Struktura poniesionych wydatków.